

ТЮБЕШИУ

Беларусь бла байламлыкъла хайырлыдыла, кюч ала барадыла

Тюне КъМР-ни Правительствоосу ююнде Беларусь Республиканы делегациясын къонакъга алгандыла. Къонш кыралны келечилери бла Казбек Кокос эм регионну Правительствоосу келечилери тюбешгендиле.

Къонакъланы алгъышлай, Казбек Валерьевич Беларусь бла байламлыкълагула уллу магъана бергенди. «Бизни кыралларыбызны президентлери арабызда аланы кючлендируу жаны бла бек уллу иш бардырадыла. Ол а бирге ишлеу кюч ала баргъанын, бирликин, шубхлукъну ызын юзерге жармагъанын кючленди», - дегенди КъМР-ни Башчысы. Казбек Валерьевич эки субъектни тарыхларында, маданиятарында бирлешдирген кеп шартлары бол-

гъанын да белгилегенди. «Сябры» жамауат кымылдауу Къабарты-Малкъарда миллетлени арасында мамырлыкъны, шубхлукъну айнытууга себеплик этгенди да анга шагъатды. Андан тышында бирге кеп торлю жумушла тамамлайбыз, экономикада, промышленностьда бла эл молкде, туризмде да бирге ишлеуно тап кырагъанбыз. Правительстволарыбызны арасында кеп торлю бөлүмле жаны бла келишимле этилгендиле. Ол а бютюдн терең байламлыкъла кыраууга боллукъун ачыкъ этеди. Маданиятны, спортну, билим берууну да къошарга боллукъду алагъа», - дегенди республиканы оюучусу.

Ахыры 2-чи бетдеди.

КЪЫРАЛ ЖУМУШЛА

Ал жанында — жашырынлыкъда ишлеуно азайтуу эм урунуу халланы ачыкълау

Россей Федерацияны Шимал-Кавказ федерал округда толу эркинлик келечиси Юрий Чайка СКФО-да Жашырынлыкъда ишлеуно азайтуу эм урунуу халланы ачыкълау ведомстволары комиссионы биринчи жыйылыуун бардырганды. Анга Къабарты-Малкъарны Башчысы Казбек Кокос да къатышханды. Видеоконференция халда кенгешге РФ-ни урунуу эм социал кыоруула министрлери орунбасары Елена Мухтиярова, РФ-ни Генеральный прокуроруну орунбасары Андрей Кикоть, Россейни МВД-сыны Шимал-Кавказ федерал округда Баш управлениясыны начальниги Сергей Бачурин, округну субъектлери таматалары, сейирлери болгъан федерал профильли структураланы жер-жерли бөлүмлерини, жамауат организацияланы келечилери къатышхандыла.

Кенгешни ача, Юрий Чайка Белгилеи ишлеуно азайтуу эм урунуу байламлыкъланы ачыкълау ведомстволары комиссионы Россей Федерацияны Президентини 2021 жылда 29 августда буйрукъларына кере кыралгъанын чертгенди. «Къырал Башчы 2022-2024 жыллагъа белгилеи этмей ишлеуно азайтуу эм урунуу байламлыкъланы ачыкълау жаны бла жумушланы планын жарашдырырға эм къабыл кюрюге буйрукъланды», - деп белгилегенди

Президентни округда келечиси. Юрий Чайка айтханга кере, белгилеи этмей ишлеуно азайтуу эм урунуу байламлыкъланы ачыкълау тема Шимал Кавказгъа бек магъаналыды. Баш сылтаулагъа иш-

сизлики, ишчилени кеплюгюн эм ишчилени кеслерини урунууларын ачыкъ этуде сейирлери болмагъанын санарга боллукъду. «Къуралгъан болумда инсанланы эм юридический лицоланы урунуу байламлыкъларын «акъларча» келендируу амалланы синдируу изленгенди, белгилеи этмей урунганланы ачыкъларча, ол халны болдурмазча этуде контроль эм надзор этген органланы эркинликлерин кенгертиу да керек-

ди. Росстат берген багъагъа кере, СКФО-ну субъектлеринде белгилеи этилмеген экономикада кюрегенден илчмени ишлеген халкыны жарымындан кепдю, ол а Россей Федерацияда орталыкъ кюрюмдю-

юсюнден РСПП-ны Шимал-Кавказ федерал округда бөлүмлерини координация советини председатели, РСПП-ны вице-президенти Владимир Гурьянов айтханды. РФ-ни Генеральный прокуроруну орунбасары Андрей Кикотьну селешууну темасы белгилеи этмей урунуу шартларын ачыкъ этуу эм аланы кетериу жаны бла урунуу законодательствону толтурулууда прокурор надзорлукъну болуму эм сынамы болгъанды. Регионда белгилеи этмей ишлеуно азайтуу эм урунуу байламлыкъланы ачыкъ этуу жаны бла тамамланган жумушланы юсюнден Дагъыстан Республиканы Башчысы Сергей Меликов эм Шимал Осетия-Алания Республиканы Башчысы Сергей Меньяло айтхандыла.

Жыйылууда белгиленгенди, Россей Федерацияны Правительствоосу Председатели Михаил Мишустинни буйругуу бла округда толтурулган амалланы чеклеринде Россейни Минэкономразвитиясында Шимал-Кавказ федерал округну субъектлеринде «жашырын» экономиканы юлюшюн азайтуу эм халкыны урунуун ачыкъ этуу жумушла да ары къошулган экономика айынуу юлголорин кырауу системалы амалла жарашдырылгандыла.

«Регионну хурметли оюучулары, сизден тилеригим — белгилеи этмей ишлеуно азайтуу эм урунуу байламлыкъланы ачыкъ этуу ведом-

стволары регион комиссияны ишлерин тирилтигиз, Россейни Урунуу министрствосу жарашдырган Мероприятланы планыны мурдорунда жумушланы планын хазырлагъыз эм къабыл этигиз, дагъыда аланы тийишлисича бардыруу жаны бла комплексли амалланы излегиз. Кесими жанымдан не жаны бла да болушлукъ тапдырырға хазырма, - деп белгилегенди кесини оюун Юрий Чайка. — Урунуу байламлыкъланы «жашырынлыкъдан» чыгаруу бек магъаналы къырал жумушду. Бюгюнлюкде аллай ишчилени жашауларыны игилиги бла тюзюнлей байламлы болгъан мурдорлу урунуу эркинликлери закон бла кыоруулангъан тийолдюле. Инсанланы бу къауумна не жаны бла да кырал билеклик этуу — ол, мени акъылма кере, бизни барыбызны да баш борчубузду».

Тийишли документлерин жарашдырмагъанлай тыш кыраллы граждандарны эм граждандарлы болмагъанланы субъектлени тийресинде ишлерча чакъыруулары азайтуу жаны бла толтурулган амалланы юсюнден Россейни МВД-сыны Шимал-Кавказ федерал округда Баш управлениясыны начальниги Сергей Бачурин билдиргенди.

Кенгешни эсеплерине кере буйрукъланы тизмеси кыралганды, аланы толтуруулары контрольга алынганды.

КЕНГЕШ

Шимал Кавказы регионларын экономика жаны бла айнытууну амаллары сюзюлгендиле

Казбек Кокос Шимал-Кавказ федерал округну регионларын экономикаларын айнытууну амалларын жарашдырууга аталган кезилуу кенгешге къатышханды. Аны Россейни Правительствоосу Председатели орунбасары Александр Новак бардырганды.

Кенгешде вице-премьерге Шимал-Кавказы экономикасын айнытууну амалларына къошарга деп регионла жарашдырган баш магъаналы проектле кюргюзюлгендиле. Бу иш РФ-ни Правительствоосу Председатели Михаил Мишустинни буйругуна кере бардырылады.

Кенгешни ахырында Александр Новак анга кюргюзюлген проектлени профильли ведомстволары бла бирге бютюн толу жарашдырууга буйрукъланды. Аллай проектле регионлада халкыны жашау къолайлыгын игилендирууге себеплик этедиле, дегенди. Ол правительство айныуу кеси амалларын кыраууга, социал сфераны бла экономиканы жангы даражагъа чыгаруу муратда уллу борчла салган регионлагъа къолундан келген болушлукъну этеригине ышандырганды.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствоосу пресс-службасы.

ПРОЕКТ

Жарыкъ жолла — къоркыууузлукъну себеби

КъМР-ни Транспорт эмда жол молк министрствосу «Къоркыуууз эм тынгылы автомобиль жолла» миллет проект кере быйыл республикалы жолла кече жарыкъ болурча ишни къыстау бардырады. Аны чеклеринде Хасанида, Кенделенде, Акъ-Сууда, Яникойда, Чегем шахарда, Экинчи Чегемде, Кишпекде, Кубада эм Камлюководда чыракълары бла чыпынла 60 километр чакълы бирге тартыллыкъдыла.

Бусагъатда эллени асламысында чыпынланы орнатып бошагъандыла. Энди талай объектде ток чыбыкъла тартыла, чыракъла да салына турадыла. План бла битеу ишле жылны ахырына бошаллыкъдыла.

Кече аварияланы санын азайтуу бла жолда къоркыууузлукъну жалчытуу баш борчладан бири болгъанлай къалады. ГИБДД-ны службасындан билдиргенлерича, быйыл жети айны ичинде ингирде авариялада ёлгенлени саны 16 процентге азайганды.

Эсге сала айтсакъ, былтыр регион магъаналы жолланы 40 километр чакълысы кече жарырач болганды.

КУРДАНЛАНЫ Сулейман.

ЖЫЙЫЛУУ

Тохташдырылгъан буйрукъла къалай толтурулгъанларына контролну къатыландыруу изленеди

КъМР-ни Башчысы Казбек Кокос Къабарты-Малкъарда Коронавирус инфекциягъа къажу мадарланы толтуруу эмда аны жайыла баруун тыйыу жаны бла оператив штабны жыйылыуун видеоконференция халда бардырганды.

Ишни башлай, ол республикада эпидемиология болум къыйынды, алай контролдады, деп эсертгенди эмда быллай шартла келтиргенди: госпитальда 1418 саусуз жатады, ундрукъланы саны уа 1590-дыла. Ресаниацияда 163 адамгъа багъылады. Кислородну жетишмегени болумну бютюн къыйынга айландырады.

Регионну оюучусу Россейни Президентни Владимир Путинни буй-

рукълары бла байламлы къаллай мадарла этилгенлерини юсюнден да билдиргенди. Ол санда 23 октябрьден Къабарты-Малкъарда школ каникулла башлангандыла, колледжле бла вузла узакъдан окъутууну амалына кечгендиле. 60 жылдан таматала да юйлерине жиберилгендиле, ишлерин узакъдан бардырыр ючюн.

27 октябрьден башлап ашханалада тойланы, къуанчланы бардыруу бир ауукъ заманга тохтатылады, кеп адам жыйылгъан маданият эмда башха жумушлагъа да чек салынады. Аланы объектлерине жалаңда QR-кодла неда ПЦР-тестлени кюргюзтуулерини бла жиберилди. Роспотребнадзорну КъМР-де

Управлениясыны башчысы Жиррослан Пагов коронавиреу бла болумну 26 октябрьге белгилеи болгъан шартлары бла шагъырейлендиргенди. Битеу да 812737 тинтиу бардырылганды, ол санда бир сутканы ичинде 2196-сы. Коронавирус 122 адамгъа жукъганы ачыкъланганды. Ауругъанланы саны муну аллында ыйыкъдан эсе 14,4 процентге кёбейгенди, озгъан айдан эсе уа — 71 процентге.

Баш санитар врач аурунуу терк жайыла барууну сылтаун адамланы чек салыу мадарланы сансыз этгенлеринде — къапла киймегенлеринде, социал узакълыкъны сакъламагъанларында — кереди. Анга бу шартла да шагъатлыкъ этедиле:

бузукълыкъла ючюн салынган тазир 2 миллион сомдан асламын тутады, 21 организацияны иши тохтатылганды. «Контролну кючлендирирге, лаборатория тинтулени

кёбейтирге керекди. Ол иште контроль-надзор органланы барысын да къатышдырууга тийишлиди», - дегенди Жиррослан Пагов.

Ахыры 2-чи бетдеди.

ЖЕТИШИМ

Таулу кызыны проектин дурус кюргендиле

2 бет

Премьера

Кючлюкюню кючю ола кеп-затны юсюнден сакълаштырдыла

3 бет

Редакцияны къонагъы

«Театрны сейирлик дунясын жалаңда режиссёрла бла артистле угъай, къараучула да сакълайдыла»

3 бет

Бокс

Гуртуланы Салихни хурметине — даражалы турнир

4 бет

Беларусь бла байламлыкыла хайырлыдыла, кюч ала барадыла

Ахыры.
Аллы 1-чи бетдеди.

Беларусьну делегациясына ол кыралны Россейде Посольствосуну Дондагы Ростовда бёлюмюню башчысы Денис Тимохин, Эл мюлк эмда Промышленность министрстволаны, Сатыу-алуу – промышленность палатаны, «Палессе», «МТЗ» заводданы РФ-де бёлюмлерини келечилери да киредиле.

Денис Тимохин да Россейни регионлары бла шуэхлук не заманда да терен эм магъаналы болганын Александр Лукашенко дайым айтыусун да эсгергенди. Ол пандемияны хата-сындан бизни республика бла сатыу-алуу арт кезиуде бир аз селейгин жасып белгилегенди. Аны бла бирге Къабарты-Малкъар а импорту аз-аздан кебейте барганына эс бурганды эмда Къабарты-Малкъарны

предприятияларын келир жыл бардырыллык «БелАгро-2022» кермючге кытышырга чакырганды.

Эки субъектни арасында байламлыклары юсюнден толурак халарны биринчиден КъМР-ни талай министрстволарыны башчылары айтхандыла. Экономиканы айнытыуу министри **Рахайланы Борис** билдиргенге кёре, былтыр бизни республика Беларусьа 3,69 миллион доллар багъасы товар сатханды. Бурунгу жыл ол кермюдү 3,39 миллион доллар эди. Ахыр беш жылны ичинде экспорт 140 процентге өсгенди. Предприятияла асламысында инструментле, темирден этилген аберила, аш-азык продукция сатадыла, андан бери уа машинала, техника ташыдыла.

Беларусьдан бизге сары жау, эт эмда сют продукция, татлы ашарыкыла келедиле, бизден а ары нартюк эмда

кюзлюк будайны урлугъу сатылады. Бу шартланы Эл мюлк министр Хасан Сижажев келтиргенди.

Башха регионладача, бизде да Беларусьда чыгарылган эл мюлк техникагъа сурам игиди. Министр билдиргенге кёре, республиканы мюлклеринде хайырланылган тракторланы 70 проценти андандыла. Комбайнланы саны да бек улдуу. Хасан Лабидович мында быллай техниканы жумушларына къараган дилер ара къуралса иги болукъ эди, дегенди.

Урлукъланы юсюнден айтханда уа, аланы асламысын «Отбор» предприятие сатады, кебюсюнде нартюк урлукъну. Арт кезиуде экспортча дагыда татлы ашарыкыла, консервала да къошулуп тебирегенди.

Маданият жаны бла байламлыклары кючлендируу жаны бла не зат этилгенини юсюнден культура министр

Мухадин Кумахов халарлагъанды. Къабарты-Малкъарны промышленность бёлюмде онгларыны юсюнден а тийишли министрствону башчысы Шамил Ахубеков билдиргенди.

Ол келтирген шартлагъа кёре, биогюнюкде «Терекалмаз» предприятие Беларусь бла кыйыматлы ишлейди. Аны анда сейрлерин кергюзтген бёлюмлерди да бардыла. Нальчикде бийик вольту аппаратура чыгарган завод, Бахсанда «Автозапчасть» да ол кыралда алуучуланы кеслерини продукциялары бла жалчытырга хазырдыла, дегенди.

Беларусь Республиканы делегациясы да кеслерини онглары бла шагъырейлендиргенди. Барыбыз да билген качеству аш-азыкыла, ол санда биш-лаклагъа, сары жаугъа, сют, эт продукцияга, сора дагыда мал ашлагъа сурамны толусунлай жалчытыр

амал болганын чертгенди. Андан сора да, экология сферада проектеге, таза суу бла жалчытыр программалагъа кытышырга, алада жангы амалла кергюзюрге болукъларын да айтхандыла.

Башында сагъынылган заводданы келечилери бизни республикада алуучуланы не тюрю техникагъа да сурамларын жалчытырга онглары болганын туура этгенди. Ол санда шендю терк айны барганын терк бахачылыкыда хайырланылган машиналагъа да. Дагыда Къабарты-Малкъардан предприятиялагъа Беларусьда кеслерини юслеринден толурак айттырга чакыргандыла, тийишли информация базада ала кыялай продукция чыгарганыларыны юсюнден басмаларга дегенди.

Андан сора да, алада бардырыллык уллу кермючлеге кытышырга чакырып,

кюлдан келгенича себеплик этерге сёз бергенди.

Делегацияланы келечилери сёлешип бошаганларын андан сора, Казбек Коков бла Денис Тимохин Къабарты-Малкъар Республиканы эмда Беларусь Республиканы арасында сатыу-алуу экономика, илму-техника эм социал-культура жаны бла бирге ишлеуно юсюнден 2022-2023 жыллагъа жарашдырылган келишимге кюл салгандыла.

Саулай айтханда, тюбешу кыйыматлы болганды дерге тийишлиди. Шендюю дуняда экономикада эмда башха сфералада байламлыклары кючлендируу бизни субъектерибизге бек магъаналы, эки жанына да хайырлы болганын баямды. Аны Казбек Коков эм Денис Тимохин бирча белгилегенди.

УЛБШЛАНЫ Мурат.

ПАРЛАМЕНТ

Татьяна Егорова, Европа Советни

жер-жерли эмда регион властьларыны конгрессине кытышады

Бу конгледе Страсбургда Европа Советни жер-жерли эмда регион властьларыны конгрессине 41-чи пленар сессиясы барады. Анга Россей Федерацияны делегациясы, ол санда КъМР-ни Парламентини Председатели Татьяна Егорова да, кытышадыла.

Конгресс 26 октябрде ачылганды, ары дери уа аны Бюросуну бла политика къауумларыны жыйылулары болгандыла. Татьяна Егорова сессияда сюзюлюк баш магъаналы ишлени юслеринден халарлаганды:

- Конгресс Европа Советни юч консультатив органларыннан бири болганын эмда битеулю проблеманы, бирге ишлеуно айнытыуу амалларын сюзер ючюн къуралганын эсерттирге сюеме. 41-чи сессия «кытыш» амал бла бардырылады: россейли делегацияны бир кесеги Страсбургдады, башхасы анга видеоконференция халда къошулады.

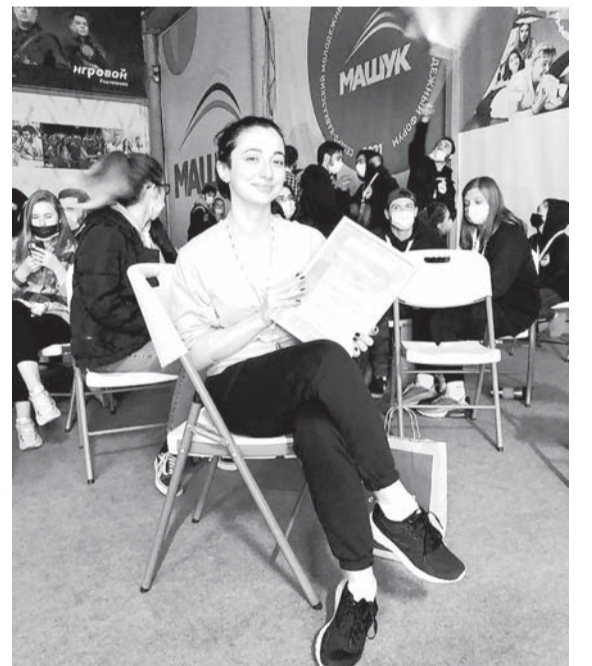
Хар замандача, сессияда кен сорулаула жууапла изленедиле, ол санда миграция бла байламлы проблеманы, жашау журтланы арендага беруино юсюнден сёз барлыкды. Регионланы палатасында сюзюлюк соруулары юслеринден айтханда, мен боланы энчи белгилерик эдим: «Бёлюнмей билим алууну жаш тюлюно иш бла жалчытыуу амалында айнытыуу – регионлагъа жангы жумуш», Европада регионланы интеграциясын кергюрюно сейрлеринде регионланы бла кедегеи къыралланы бирге ишлеулерин», «Регионла бла диаспорала» эм башхала.

Айхай да, коронавирус инфекцияны тыйыуу амалларына да эс бурумлай кыялык тыйюлдю, Андан ауруп къутулганын саулулкларын кыайтарыула энчи эс бурумлукуду, дегенди Парламентни Председатели.

Эсертти: республиканы законла чыгарыуу органы таматасы Европа Советни жер-жерли эмда регион властьларыны конгрессине Регионла палатасында Россейни келечилерини орунбасарларыны санына эмда «Европаны халкъ партиясы» уллу политика къауумга бла Управленины ишлери жаны бла комитетте да киреди.

КъМР-ни Парламентини пресс-службасы.

ЖЕТИШИМ

Таулу кызыны проекттин дурус кергенди

Бу конгледе Пятигорск шахарда «Машук» жаш тюлю форуму экинчи кезиуде өтгенди. Анда кергюзюлген магъаналы проекттин сайлау эм алагъа грантла беруи да болганды.

Форумга нальчикки Малкъарланы Расулуу кызы Жамилла аутизмден ауругъан сабийлени жашауларын игилендириуге жоралаган проектти бла барганды. Анга таулу кызы «Без границ» деп атаганды. Аны мурагы саусуз сабийлеге реабилитация ара ачыуду. «Машукну» грантла конкурсуну эселлерин чыгарганын къауум бек игилеги санагъан 54 проекттин араларында Жамилляныкы да барды. Аны иши магъаналыгъа саналганды эм аны бардырырга 500 минг сом берилгенди.

Бу жол жаш адамланы башламчылыкларына 12 685 минг сом къоратылганды. Саулай да 336 заявка берилген эди. Тонене форуму ючюн кезиуде кесини ишин башлаганды. Ол, очный эм онлайн халда, айны ахырына дери бардырыллыкды.

Анга саулай да 1500 минг чаклы жаш адам кытышырыкды.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

Тохташдырылган буйрукъла кылай толтурулганына контрольну кытыландыруу изленеди

Ахыры.
Аллы 1-чи бетдеди.

КъМР-ни саулулк сакълау министри Рустам Калибатов а керек болса, Чегем районну ара больницасында бла Республиканы сабий клиникада да госпиталыла ачылыкъларын билдиргенди, Ол да кислород жетишмегенине жарысганды: бир ай мындан алгъа кислородну бир суткага 7 тоннасы къоратылган эсе, бусагытада ол ёлчем 19 тоннадан озганды.

Министр билдиргенича, арт кезиуде ичинде реанимация болушлыкы керек болган саусузланы саны 33 процентни тутайды, амбулаторияда 5178 адамга багъылады. Коронавирустан ауругъанлагъа

медицина болушлык беруи бла 350-ден аслам врач, орта эм гитче медперсоналдан да 630 эмда 400 чаклы бир адам керешедиле.

Вакцинация бла байламлы халны юсюнден билдире, министр

быллай шартла келтиргенди: биогюнюкге 194 519 адам вакцинацияны биринчи кезиуден өтгенди, 145 119 адам дарманны толусунлай салдырганды. Вакцинацияны планы 36,8 процентге толтурулганды.

КОМИССИЯ

Республиканы кыралыууну 100-жыллык байрамына хазырланыуну юсюнден селешингенди

КъМР-ни Башчысы **Казбек Коков** 2022 жылда бардырыллык Къабарты-Малкъар Республиканы кыралыууну 100-жыллык байрамына хазырланыу жаны бла кырау комитетни жыйлыуун бардырганды. Анга КъМР-ни Правительство суну Председатели **Мусукланы Алий**, аны орунбасары **Марат Хубиев**, КъМР-ни маданият министри **Мухадин Кумахов**, КъМР-ни транспорт эм жол мюлк министри **Аслан Дышеков**, КъМР-ни кырулуш эм ЖКХ министри **Алим Бербеков**, КъМР-ни цифралы айнытыуу министри **Ислам Ашхотов**, КъМР-ни Башчысыны кегешчиси **Вячеслав Кунижев**, Нальчик шахар округну жер-жерли администрациясыны таматасы **Таймураз Ахохов** кытышхандыла.

Юбилей датагъа аталган жумушланы планын жашаугъа кийириуну чегинде 2020 жылда 9 маданият юйге, 7 китапханагъа, 4

музейге, 2 театрла, къол усталыкъланы арасына ремонт этилгенди. Быйыл 5 маданият объектни ремонту бардырылады, 2022 жылда энта 9 маданият учрежденианы ремонту пландады. Казбек Коков жылы ахырына республиканы Правительство суну экинчи жылга планга са-

лынган ишлени контрактациясын этерге буюрганды, ремонт ишле 2022 жылда 1 сентябрде ахырларына жетерча.

Мухадин Кумаховну билдиргенине кёре, ноябрде А. Шогенцуков атлы Къабарты кырал драма театрда Р. Добаговну «115-я Кавалерийская дивизия»

спектаклини премьерасы кыраллыкды. Кюлийланы Къайсын атлы Малкъар кырал драма театрда В. Шекспирни «Отелло» пьесасыны постановкасы ахырына жете турады. М. Горький атлы Орус драма театрда А. Чеховну «Дядя Ваня» пьесасыны постановкасы тамаланганды,

декабрде Къырал музыка театр А. Шогенцуковну «Камбот и Ляца» романына кёре операны премьерасын кыраллыкды. Къабарты-Малкъар Республиканы кыралыууну жораланган телевидение фильмлени алдыруу, адабиятны тинтиу, чыгарыу эм жангыдан басмалау жаны бла ишле бардырыладыла.

Министр дагыда бир ненча маданият-асламлы жыйлыулары бардырылмагъанлары ючюн, РФ-ни Маданият министрствосу бла келишип, алагъа къоратылмагъан аччаны Жашил театры, Май районну Тарых-краеведение музейни, Б. Пачев атлы Юй-музейни, Т. К. Мальбахов атлы кырал миллет китапхананы мекамларыны ремонт ишлерине бёлюнени айтханды. Жашил театры мекамны, Къырал концерт залны, «Спартак» стадионну, Прохладнада шахар маданият юйно ремонтлары башланганды,

Адабият музей жангыртулулаула хазырлана турады.

Казбек Коков юбилей датагъа жораланып кыраллык жумушланы хазырлауда тийишли амалланы жарашдырууну магъаналыгынын белгилегенди. Кенгешге кытышханла бла Башчы Москвада Къабарты-Малкъарны конлерин бардырыу, республиканы ара шахарына кирген жерледе стелаланы проектиранияларын эм кырулушлары, кеп фатарлы юйлен тынгылы ремонтларын, жол кырулушну эч жамаут тирелени тапландырууну сорууларын сюзгенди. Республиканы таматасы Къабарты-Малкъарны юбилейине аслам проект бардырылгынын чертгенди, аны себепли ишлени заман болжалларына эм кесстволарына тийишли контрольну жалчытыуу магъаналыды, дегенди.

СЫЙЫН КЁРЮУ

Казбек Коков жылны устасы Карина Кушхова бла жолукганды

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы Казбек Коков Майский шахарны битеулю билден берген школуну инглиз тилден устасы Карина Кушхова бла тюбешгенди, ол быйыл октябрде «Жылны устасы – 2021» Битеуроссей зришуно лауреаты болганды, Россейни 15 эм иги устасыны санына къошулганды. Тюбешуге КъМР-ни жарыкландыруу, илму эм жаш тюлюно ишлери жаны бла министри Анзор Езаов да кытышханды.

КъМР-ни Башчысы Карина Кушхованы бийик жетишими бла алагъышлагъа, келлик тюлюно юйретиуде кызыны эм тири гражданд кез къарамлары ючюн ырызлыгынын билдиргенди. «Бизге устазны усталыгы бек магъаналыды, аланы ишлерини болумларын игилендириу къарыуубуздан келгени аямазгъа керешибиз, квалификацияларын ёсдюрюу соруулагъа эс бурабыз эм быллай эсепле Къабарты-Малкъарга бек магъаналыдыла», деп белгилегенди Казбек Коков.

Республиканы онуючусу бла ушакъда Карина Арсеновна бы-

лай дегенди: «Манга бу эришюу квалификациямы ёсдюрюуде ахшы сыналды, педагогча айныуумда да энчи шартды. Регион даражада уллу команда ишни бардыргъанбыз, кесимлей ол жумушну тындыраллык тыйюл эдим. Бек уллу сыналды, ол мени жюрегимде сакъланырыкъды, къууанама аллай эришюуге кытышханыма».

Анзор Езаов зришуно муниципал эм регион кезиулерини юсюнден халарлаганды. Регион даражада алчы муниципалитетледе хорлагъан 13 устаздан сайланганды. Алагъа мастер-классны сынамылы специалистле бардыргандыла, иш Учителская газета бла, ол а Россейни Жарыкъландыруу министрствосу «Жылны устасы» Битеуроссей конкурсуну учредителиди, байламлыкда кыралганды.

Былтыр «Жылны устасы» Битеуроссей конкурсуну эселлерине кёре «Учителская газетаны» энчи саугъасы Къабарты-Малкъардан башха педагогга – Тырынауш шахарны 5-чи номерли гимназиясыны физкультурадан устасы

Фуад Бурановха – коррекциялы къауумла эм саулулкларында чекленген онглары болгъан сабийлен бла ишлегени ючюн берилгенди. Министр билдиргенича, конкурс бардырылган битеу кезиуде, быйыл ол 32-чи кёре кыралганды, Къабарты-Малкъарны атындан анга 23 устаз кытышханды, аладан алтысы даржалы эришюно лауреатлары болгандыла.

Тюбешуно чеклеринде республикада билим беруино кыралыууну тюрюлю-тюрюлю соруулары сюзюлгенди. Алып айтханда, сёз сабийли юйретиуде устазны магъаналыгынын юсюнден болганды. «Устаз – ол там-благъы юнюно архитектуруду, сабийли юйретиуде хар затха эс бурургъа тийишлиди, аны эшиттирге керекди, жууалпылыкны да аныларга», - дегенди Карина Кушхова. Казбек Коков, билим берууден сора да, жаш адамланы бизни кыралны кыйыматларына кёре тюз инсанланыча юйретиу бек магъанлы болганын чертгенди. «Бюгюнюкде Россейни Президенти Владимир Владими-

Карина Кушхова

рович Путин жаш тюлюно юйретиуно билим беруино борчуну салырга тийишлисин айтханды», - деп эс бурганды Башчы. Казбек Коков Карина Кушхованы школлада юйретиу ишни игилендируу жаны бла предлозенила кыуарача республиканы педагогларыны араларында соруу бардырырга тийишлиди деген башламчылыгынын дурус кергенди. Педагог «Жылны устасы» зришуно регион кезиуде даражасын кергюрюге тийишли болганын да белгилегенди, аны ол оюму бла Башчы да толусунлай келишгенди.

Тюбешуно ахырында Къабарты-Малкъарны Башчысы «Жылны устасы» зришуно муниципал, регион эм федерал урумларына кытышхан эм жетишимле бо-

лудургъан педагоглагъа ырызлыгынын билдиргенди.

Эсигизге салайыкъ, быйыл КъМР-ни Башчысыны указы бла 2020-2021 окуу жылада школ олимпиадала хорлагъанладан сора да, сабийлени хазырлагъан устазлагъа да премияла бююрулгандыла, аланы 56 педагог ишчи алгъандыла. Андан сора да, быйыл КъМР-ни Башчысы Казбек Коковну буйрукъларыны чеклеринде республиканы устазларыны хакълары 10 процентге өсгенди, бюджетчилени айлыкъларын кергюрюу программа юч жылга тамамланырыкъды.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительство суну пресс-службасы.

Редакцияны кьонагы

«Театрны сейирлик дуниясын жаланга режиссёрла бла артистле угъай, къараучула да сакълайдыла»

Стамбул шахарда Тюрк маданияты халкъла аралы организациясы (Тюркской) «Tiyatro» газет къурагъан Анатолийский театр саугъаны тюрк къыралладан беш артистге бергенди. Аланы араларында – Къулийланы Къайсын атлы Малкъар къырал драма театрны артисткасы Таппасханланы Галима да болгъанды. Саугъаланы «Tiyatro» газетни атындан Нурхан Услу, Азербайджанлы культура министри эм бу къыраллы Тюркскойда келечиси, Тюркскойга кирген къыралланы театр башчыларыны биргиуноню правленини координатору Эльчин Гафарлы бергенди.

Таппасханланы Галима Шимал Кавказ искусстволаны институн бошагъанлы бизни миллет театрыбызда ишлейди. Сахнада сейирлик, къараучулары эсперинде къалган сыфатла къурагъанды, аладан бир къаууму: «Ревизор» - Марья Антоновна, «Трактирщица» – Ортензия, «Дуэнья» – Клара, «Учхан жулдуз» – Балжан, «Тахир бла Зухра» – Махим, «Бийнегер» – Бабух, «Нарт Ерюзмет» – Обур. «Гошах бийче» спектакльде Гошахны ролю ююн КъМР-ни къырал саугъасына тийишли болгъанды. Бу конледе биз Галима бла ушакъ этгенбиз.

– Галима, бийик саугъа бла алгъышлайбыз! Ызы къалын болсун! Къыйынлыгы, фахмунгу ким эсдегенди, саугъага ким кёргозгенди?
– Ачык айтханда, сакъланмагъан саугъа болгъанды. Халкъла аралы даражада ишими белгилерикдиле деп эсиме да келик тийюл эди, сау болсунла бу оюну этгенле. Саугъага кёргозген а «Минги-Тав» журналны баш редактору Додулан Аскер болгъанды, анга энчи жюрек ыразылыгымы билдиреме.

– Жыйырма бла беш жыл сахнада... сынауугъуз уллуду. Ким биледи, алыкъ баш рольларыгыз алда эсе да?
– Аллах айтса, алай болурга да болур. Жаш кызыланы рольларын кеп ойнагъанма, энди таматаракъланы сыфатларын къурагъа заман жетген болур, баям. Билемсиз, артист кеси да ангыламайды бир бирде тюрленгенени: жыл саны жетген адамны, сыфатындан сора да, психикасы, жашауа кез къарамы да тюрленди. Адамны ич дуниясы кезонде-бетинде, кюзюдеча, эсленди. Режиссёр Атмырзаланы Магомед «Антигонада» ныннаны ролюн бергенде, алгъа унамай тохтагъан эдим, ол манга къарт тиширчюча кёрюноп. Алай Магомед менде болгъан тюрленуени кемиден эсе алгъа сезгенди. Артист жашау сынауун ичинде, къубюрдеча, жыйып турады, режиссёр а аны чыгарыды, хайырланады. Атмырза улу манга спектакльдеринде баш рольланы ышанганды. Хар артист кесини режиссёру болады.

– Интернетни дуниясында театрны сайлап, артист болама деген адамла маданияты ол жагъасын сакълагъанлача кёрюнедиле манга.
– Не интернет, не кино ёмюр-леден келген театр искусствону алышындыраллык тийюлдоле. Алай хар усталык да анга ачык жюреклерди, таза ниетлери эм фахмулары бла къуллук этгенлини излейди. Мен ол шартланы устазым Къулийланы Борисде кёргенме. Ол жаланга бизни республиканы угъай, битеу да Кавказны бек кючлю режиссёрларындан бири эди. Институтда аны къолунда окъугъаным къадарымы саугъасы эди.

Аллай кезиледе бир-бирде орамда бара тургъанлай жигитиме ушарык, келиширик шартны биреуде кёрюп кюйма. Артистни кезю, акълы да жюто болурга керекдиле. Эслеген затларныгъо сюзюп, бир-бирлерине тизип, келишдирил, сыфат къураиса, къараучу ийнаньарча.
– Бусагъатда къаллай роль ойнарга сие эдинг?
– Осал адамны. Былай алып къарагъанда, не тапсыз, адепсиз инсанны да бир иги шарты болады. Таурухха кере, Моцарта уу Сальери бергенди, алай Сальери, белгилесича, фахмулу композитор эди, чексиз музыканы сийген, анга къуллук этген.

– Къызынг Диана врач боллукъду, сеникинден узакъды усталыгы. Нек?
– Башында айтханымча, хар адамны жолу энчиди. Диана бусагъатда ююнчю курсда окъуйду. Болмагъанча халал сабийди, атам ауругъанында, алай къарагъанды, алай жарагъанды! Барыбыз да бусагъатда окъуна анга ышанып, эсе баргъан биллиме кюуанып жашайбыз. Аманы да къан бапсануун билгенлей, керек болгъанлай, дарман бергенлей турады.

– Угъай, мен камераны аллында ишлерге сиймейме. Адам къайда тынчыракъ болса да, анда тохтарга керек тийюлдоле, кеси жерин излерге борчлуду. Мени жерим сахнадады.
– «Учхан жулдузда» сен къыл къобузну сындыргъанында музыкътанты жюрегин, къадары да сындыргъанча кёрюнген эди. Бирде биз, къараучула, актрисаны ролюндан айыралмайбыз.

– Ол рольдан сора манга кепле: «Нек этген эдинг алай? Терсе», – деп, дау этгендиле. Хар бирине: «Роль – бирди, мен а башча адамма», – деп жууаппагъанма. Мен хар сыфатха энчи шартла излейме.

БАЙСЫЛАНЫ Марзият.

УНУТМАУ

ТЕНГИ КЕТГЕН ЁКСЮЗ АЗАП ЧЕГЕДИ

Отарланы Магомедни эсгере

Хар эсгереним сайын, ауазынгы эшитеме, жюрегим тарала, кезлемим къармала, барам, сен жюрючю жолланы санап. Барыр жерим а – белгисиз, акъыл берирге сен жокъ къатымда. Жолуму кесген узун сагышла – нёгерим, ырахатлык кенгедеи менден. Юйде, хуржун телефонуна къолума алып, сени атынг жазылган жерни табы, киндигин басам телефону. «Хасан жан, жууукъ бол!» – деп сёлешемдинг бу жол, хар замандача.

Ырадыла. Мен санга тюзюп айттайым, жашауда тенгликни юлгосюне кеп зат жетмейди. Алгъа элтген, тюзлюкню, кертиликни магъаналарын ангалатхандан да, эрте-кеч болса да, туугъан жерибизге къайтырыбизгъа ийнандыргъан да олду.

Тенгликни жюрек кючюдо, жолундан тайдырмай, алгъа элтген. Магомедни секретарьга айыргъандан сора, хар бирибиз да анга кёллюбиз бла болушканыбызны, бет жарыкылы болурун сийгенибизни ангалатханыгъымды ол сёлесе бла. Мухтар, сени атанг бла

ларына ушай эдиле. Хорлатырыкъ болуп, киши да алмайды ауур ишни кёлгъа. Аны айтханым, Магомед башлагъан ишле жашауда кеси жерлерин таба барадыла. Биз да къууанып, жаланда алгъа барууну жолун сайлап, кюрешге жан сала, кюч-къаруу бере, игиликни ызындан игиликге тубей, жашай турдукъ.

Онунчу классны бошагъанларындан сора, Отарланы Магомед да, Шауаланы Магомед да, Ош шахарга барып, Отарулу физика-математика факультетге, Шауа улу хи-

Шауаланы Хасан, Отарланы Магомед.

Ёп келеп тураса сени ёмюрлюк жолгъа ашыргъан кюнюбюзде кенг, тизгинли арбазында, халкъны аллына чыгып, сёлешеменим жанынга тийгенди, баям. Кёлум толуп, жюрегим жылап, санларым къалтырап, ауузумдан сёз чыгаралмадым. Хомух-хомух этгеними да билеме.

Бююн а олтурама жашларын салган сын ташынгы къатында. Нёгерим – къара жер, мени жан тенгим сормай алып кеткен жер. Мен да ушайма сен ёмюрге сайлагъан жерни сын ташына – жангызма. ...Кечем жукъусузду. Телефон бла сёлешеним сайын сен салам айтырымы тилеучю Роза манга нёгерди, аллай кезуюмде сени заманындагыгы ырахат кечелерими эсиме тошюредим.

Дуниада керти тенгинден дайырылган чабакны суун сийыргъандан башха тийюлдоле. Ол ёксюз азап чекдиргенине ийнандым. Жырда, жомакъда да жокъуд алгъынгы хал. Атынгы айтып, ауазынгы къулагъыма чалынганча болгъан сагъатда уа, насыбым аллыма келген сунама. Къыйын сагышла кёлгъа алгъан чакъда да жюрегими чанчханы кёкде элия тауушу хорлайды. «Саулагъа ырысла», – деген сёлесе да сабырлыкъ бермейдиле. Такъыр дуниягъа элтеди тенгимиз излеген сагъатым.

мен 1944 жылдан бери бир бирге кезюнг къара болсун деген сёлени окъуна айтмагъанбыз.

Отарланы Амаш, Шауаланы Магомед, Улакъланы Зауал, Отарланы Сюлемен (Чапай, Илияс), Локияланы Шаухалны да къошама шуёлюкню керти бутагъына, бир бирге билеклик этгенлей жашагъанбыз. Бизден иги да тамата жашла да бар эдиле, адамлыкларына халкъ сукъланган.

мия-биология факультетге окъурга кирдиле. Эде алыны халпарларын айтаман жокъ эди. Алагъа керти бийик окъуу юйде окъугъан адам болмагъанды ол элден. Джалал-Абад шахарда педагогика училищени, эл молк техникуму бошагъанла да бар эдиле.

ЖОрта-Азия элни школунда сени атангы намысы устазланы намысларындан кем болмаучусун да эсгере кетейим. Сени кибик, Махти кибик жашлары, Света кибик халкъ ийнагы кызы болгъан Магомедни аты, жаланда тюзлюкге къуллук этген шартлары, халаллыгы биргесине жашарыкыдыла.

Мухтар, Магомед комсомол секретарьга айырылгъандан сора арт жанында шолда сейирлик тюрленуле болдула. Школубуз уллу орта школ эди. Ол тийредеги элдеде жаланда жети-жыллыкъла бар эдиле. Кеслеринде жети классны бошагъанладан окъууларын андан ары бардырырга сийгенле бизге келе эдиле.

Магомед ала бла да кеп иш бардырады: директорубуз бла кенгешип, андан ыразылыкъ алып, эски школну мекаммын жангырытып, тизгинин жыйып, тышындан келгенле анда жашарча этедиле. Кёрюп турабыз, аланы кими жууукъ элден жауу жюрийдо, кими жууугъанда, тенгинде баш кечиндиреди.

Эски школну мекаммын жангырырга колхоз да болушду. Хар класс отоуда юч-тёрт жаш, кызы жашарча онг болду. Тышындан келип ишлеген устазлагъа да табылды анда жашар онг.

Магомед, устазла бла, школну директору, завуучу бла кенгешип, иги окъугъан сабийлени суурларын коридорда хар ким да кёрюрча жерге такъдырды. Къабыргъа газет чыгарырга кереклисин айтып, аны борчун мени боюнама салды.

Той-оюн къауумунда да къурады. Бизни концертлерибизге сау эл жыйыла эди. Ойнагъанмы этесе, радиосу болмагъан, хауа чыракъла жанмагъан, газет, журнал хазна адам алмагъан элде хар жангылыкъ къууанч эди. «Концертледе тауча жыр айтылырга, тепселерибиз тепселерге керекдиле», – деди Магомед.

Андан сора биринчи конфертирибизде ол кеси «Таукъан» деген жырны жырлады. Отарланы Амаш бла Шауаланы Магомед тепселген замандарында, фахмуларына халкъ ёрге сюелип къарс ура эди.

Школда ата-ана комитет да къуралды. Ёмюрлеринде ата-ана жыйылуу не зат болгъанын билмеген эр кишиле, тиширчула жыйылуудан къайтып келе, бир бирлерине айтхан халпарлары олсагъатда кинодан чыкъган сабийлени халпар-

мекенден келгенле анда жашарча этедиле. Кёрюп турабыз, аланы кими жууукъ элден жауу жюрийдо, кими жууугъанда, тенгинде баш кечиндиреди.

Магомед, устазла бла, школну директору, завуучу бла кенгешип, иги окъугъан сабийлени суурларын коридорда хар ким да кёрюрча жерге такъдырды. Къабыргъа газет чыгарырга кереклисин айтып, аны борчун мени боюнама салды.

Той-оюн къауумунда да къурады. Бизни концертлерибизге сау эл жыйыла эди. Ойнагъанмы этесе, радиосу болмагъан, хауа чыракъла жанмагъан, газет, журнал хазна адам алмагъан элде хар жангылыкъ къууанч эди.

Школда ата-ана комитет да къуралды. Ёмюрлеринде ата-ана жыйылуу не зат болгъанын билмеген эр кишиле, тиширчула жыйылуудан къайтып келе, бир бирлерине айтхан халпарлары олсагъатда кинодан чыкъган сабийлени халпар-

мекенден келгенле анда жашарча этедиле. Кёрюп турабыз, аланы кими жууукъ элден жауу жюрийдо, кими жууугъанда, тенгинде баш кечиндиреди.

Магомед, устазла бла, школну директору, завуучу бла кенгешип, иги окъугъан сабийлени суурларын коридорда хар ким да кёрюрча жерге такъдырды. Къабыргъа газет чыгарырга кереклисин айтып, аны борчун мени боюнама салды.

Той-оюн къауумунда да къурады. Бизни концертлерибизге сау эл жыйыла эди. Ойнагъанмы этесе, радиосу болмагъан, хауа чыракъла жанмагъан, газет, журнал хазна адам алмагъан элде хар жангылыкъ къууанч эди.

Школда ата-ана комитет да къуралды. Ёмюрлеринде ата-ана жыйылуу не зат болгъанын билмеген эр кишиле, тиширчула жыйылуудан къайтып келе, бир бирлерине айтхан халпарлары олсагъатда кинодан чыкъган сабийлени халпар-

ШАУАЛАНЫ Хасан, жазуучу, КъМР-ни культураны сыйлы къуллукъчу.

ПРЕМЬЕРА

Кюлкюню кючю бла кеп затны юсюнден сагъышландырадыла

Къулийланы Къайсын атлы Малкъар къырал драма театры Б. Шуккин атлы Театр институтда окуп келген малкъар студия Рэй Кунини «Fanny money» («Кюлкюлю ахча») пьесасына кере спектакльни премьерасын кёргозгенди. Ол бу къауумну диплом ишлери болгъанын да белгилерчады.

Спектакльни режиссёру Родион Вьюшкин сохталарыны биринчи атамларын кёрюп ююн Москвадан келгенни энчи чертирге керекди. Оюн орус тилде баргъаны себепли, башха миллетли жаш адамла да келгендиле театрға. Ала барысы да сейирлик оюнну сакълай эдиле. Алгъадан айтсакъ, болгъанды барыбыз да сакълагъан иш: жаш адамла биз артыкъ сюзерге итинмеген затланы юсюнден ачык айта эдиле сахнадан. Драматург Рэй Кунини пьесаларын битеу къыраллада да саладыла, ала адамланы кеслерини ич дунияларын тинтирге, ётюрюксюз бир кесек заманын жашаргъа, сагыш этерге чакъырадыла. Кеси кесине кюлген инсан а, тюрленерге боллугъу баямды.

Театрны директору КъМР-ни халкъ артисти Жангоразланы Мажит Москва бла байламлыкъны юзерге жарамгъанын чертгенди, энтта да студия хазырлап, окургъа жиберирге керекди, дегенди. Родион Вьюшкин а спектакльни аллында алгъыш сёз айтып, сохталарын кёллендиргенди. Аны КъМР-ни Граждан институтла бла байламлыкъ жюрютоу эм миллетлени ишлери жану бла министерствону эм «Надежда России» деген жемауат къымылдануа грамоталары бла да саугъалагъандыла.

Светлана) чакъырады узакъда насыллы жашауға. Макарена уа энди тенги Диегону юй бийчиси боллукъду...

Ахча, байлыкъ сынайдыла жаш адамланы. Ала тёрюсуда да бир такъыйканы ичинде сатыладыла. Пабло аз иш хакъчык ююн ише жюрюрге, кюнден кюнге къыйналып жашарга, таматасыны тырмаына тезерге сиймейди. Биреуноу ахчасына ариу жерледе насыллы жашарга итинеди. Насылпы багъасы законна алда болгъаны аны тиймайды. Юй бийчесин да атып кетерге хазырды. Жапуланы Марат сахнада къурагъан сыфатха толусунай ийнана.

Байтуугъанланы Светланаы Пипитасы да къараучулары эсперинде каллыкъды. Бир-бир артистле сахнада бек чойре кёрюнедиле, Светлана уа сахнаны адамыды, энчилиги да кезге урунады. Пипита тенгин Макаренаны кеп кере сатады.

Спектакльде дагыда энчи белгилерча Гиляхланы Муратны оюнуду, ол полицейскийни сыфатын къурагъанды: Хапуго Дельгандо Херпес къуруда Паблогъа къайтып келип турады – улутха алырга. Ахча болгъан жерден кетерге сиймейди...Байдаланы Шахим энчини полицейскийни ойнайды: Сильвестр Гага сезеди бу фатарда бир

КЪАППЛАНАНЫ Марзият. Сууратла авторнудула.

БАЙЛАМЛЫКЛА

Ашхана халкъланы жуууклашдырады, бирикдиреди

Къабарты-Малкъарда Азербайджанны миллет ашарыкъларыны конлери этгенди. Аланы Кавказы Аш хазырлаучуларыны миллет ассоциациясы Россейни Аш хазырлаучуларыны миллет ассоциациясы, Азербайджанны ашхана усталарыны миллет арасы эмда «Визит Кавказ» туризм компания бла бирге къураганды.

Нальчикге Азербайджанны Миллет аш-азыкъларыны баш директору, Ашхана усталары миллет ассоциациясыны президенти, инженер-технолог, халкъла аралы судья Тахир Амираслановну башчылыгында бек иги кулинарланы командасы келгенди. Алагъа В. Коков атлы Къабарты-Малкъар къырал аграр университет къонакбайлык этгенди. Азербайджанны миллет ашарыкъларыны конлери Кавказы бла Россейни халкъларыны аш-азыкъларына юйретиуле, устала бла тубешиуле, сертификатла беруи, маданият эмда башха сейирлик ишле бардырылганды. Ол санда аграр университетде пресс-конференция да къураганды.

юсюнден да хапарлаганды. Ол миллет ашарыкъланы хазырлау амаллары бла бир неча китап чыгарганды. Азербайджаны аш-азыкъларыны кыраганды. Бусагъатда «Суратлау искусство азербайджанлылары ашлары» деген тинтиу ишге къатышды, аш этю эмда аш бла байламлы халкъ айтыулары, таурухланы, нарт сёзлени, чамланы да жыйышдырады. Ызы бла аграр университетни къошакъ билим беруи эмда тыш байламлыкъла жаны бла проректору Светлана Азикова сёлешгенди. Ол быллай ишни магъанасы уллу болганын чертгенди. «Бютюнда бизни вузда окугъанлагъа ол хайырлыды. Бизде аш-азыкълары этю эмда туризм бла байламлы усталаны хазырлау жаны бла бёлюм да барды», – деп къошанды. Нальчикге Кулинарланы миллет ассоциациясыны правленни келечиси, халкъла аралы класслы судья Дмитрий Перевоз да келгенди. Ол а кавказ халкълары ашлары хар жерде да бек жаратханлары чертип, бу жерли азыкъланы энчиликлерин да белгилегенди. Журналистлени сорулары кеп болганды. Аладан бирине жууап бере, Тахир Амирасланов туризмни айнытыуда миллет ашарыкъланы магъанасы да уллу болганын айтырды. «Дунианы сексен къыралындан бардырылган тинтиулеге кере, адамла башха жерлеге аланы халкъларыны ашлары керию эмда татыр ючюн бардыла... Туризмден тошген файданы 25-30 процентин миллет ашарыкълары келтиредиле», – деп къошанды ол. Азербайджанлы къонакъланы оюмуна кере, ма быллай ишле эки да къыралны арасында бирге ишлеуно эмда шүех байламлыкъланы кючлендирге себеплик этериклерине ишексиз болганын да айтханды. Кавказда кулинарланы миллет ассоциациясыны президентине кеп болмай айырылган Артур Хурзовго а: «Ашхана адамланы бирикдиреди, ол политикадан кериди», – деп белгилегенди. Ахырында Азербайджанны миллет кулинарларыны арасы, Кавказы кулинарларыны миллет ассоциациясыны эмда Къабарты-Малкъар къырал аграр университет бирге ишлеуно юсюнден энчи документлеге къол салгандыла. Азербайджанны миллет ашарыкъларыны Къабарты-Малкъар конлери 27 октябрьде дерри баргандыла. Ашха устала айтханды, адамланы бла профессионалланы араларында байламлыкъла эталлык ишни бир политик да эталлык тойюлдо. ХОЛАЛАНЫ Марзият. Суратланы автор алганды.

БОКС

Гуртуланы Салихни хурметине – даражалы турнир

Кеп болмай Терс-Кьолда «Чегет» пансионатда КъМР-ни халкъ поэти Гуртуланы Салихни хурметине боксдан битеурроссей турнир этгенди. Анга 2005-2008 жыллада туугъан жашыкълары къатышхандыла. Аны КъМР-ни Боксдан федерациясыны таматасыны орунбасары Гуртуланы Солтанбек къураганды. Турнир халкъла аралы даражада бардырылганды деге болукъбуз. Нек дегенде Россейни 12 субъектин келечилеринден сора да, анга Азербайджаны, Абхазияны эм Юг Осетияны боксчулары да къатышхандыла. Бахсан ауузуна жол тутханлары саны 300-ден артык эди. Ала кеси регионларында бек кючлюлеге саналгандыла эдиле. Гуртуланы Салих халкъла аралы байламлыкъланы кючлеуге аслам эс белген инсан болганы барыбызны да эсибдеди. Жаш тёлую да жийимлерине къууана, алагъа ариу сёзле таба билген чытты таулу эди. Аны аты бла бардырылган турнир да бийик даражада этгени къууандырады. Гуртуланы Солтанбек айтханды кере, быллай турнир бардырырга аны этртенден эсине келип тура эди. Алай анга тынгылы хазырланыр онг а арт жарым жылда чыкъланды. Бу эришуледе кеси жерлерибиз жетишми болгъанлары къууандырады. 2007-2008 жыллада туугъанлары араларында биринчи болуп алтын майдаланы Бабугенден Ахмет Хаматов, Хасанидан Гюлойланы Къуанч, Чегемден Аналаны Расул бла Азрет Агоев, Шалушадан Шехов Тамирлан, Кенделенден Локияланы Рустам эм Элбрусдан Шавердинов Руслан къытхандыла. Турнирни ахыр кесегинде

«кюмюшле» къоллу болгъанлары санында уа прохладначы Адамир Люев, кенделенчи Балаланы Ануар, тырнауузу Диналаны Тимур, шалушакчы Идар Нафедзов, нальчикчи Шауаланы Таулан эм бызынгылы Аналаны Расул бардыла. «Доммакъла» уа нальчикчи Къудайланы Азаматха, Биттирланы Ибрагимге бла Кизилван Данилге, шалушакчы Темирлан Кунижевге, бабугенчи Аккыланы Аминге, Улбашланы Арсенге, Къазиланы Рамазанга жетгенди. 2005-2006 жыллада туугъанлары араларында уа эки «алтын» барды. Аланы Нальчикден Руслан Жигунов блаТерек шахардан Ратмир Темроков къытхандыла. «Кюмюшлени» бабугенчи Герийланы Абдулкерим, тырнауузу Геккиланы Вали эм терекчи Астемир Сенон алгандыла. Ючюнчю жерге Черек райондан Холаланы Эльдар, Чочайланы Алан, нальчикчи Хорлагъанла барысы да майдалла эмда грамотала бла белгиленгенди, телефонла бла саугалангандыла эмда алагъа чемпион бел баула да берилгенди. Андан тышын да, «Бек иги боксчу», «Бек иги техника» эм «Хорламга итинуюлю ючюн» деген атха тийишли болур ючюн эришгенлени араларында жетишми болгъанла аха бла белгиленгенди. Россейни жыйымдыкълары командасыны тамата тренери, турнирни къурагъанлары эмда Элбрус послёлканы башчысыны атларында да телевизорула юлешингенди. ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат. СУРАТДА: Гюлойланы Къуанч тренери Къартлыкъланы Ибрагим бла.

КУРОРТ

Жангы жорукъла, къошакъ мадарла

унутмагъанла хайырланргъа эркиндиле. Ол белгилени тау лыжалада учарча кезиу башлангынчы, кассада билет ала туруп кёргозторге керекди. Андан сора да, бу жумуш энчи бёлюнген жерде этерикди. Документлери болган граждана лага буунукулкъа берилликди. Ски-пасланы жалаанда алай белгилери болган туристлеге сатарыкълдыла. Буйрукъда айтылгандына кере, солургъа келгенлени къолларында документлени копиялары угъай, ала кеслери болургъа керекдиле. QR-кодну уа телефонда кёргозтуп къоругъа болукъду. Андан тышында эд, адамла бетлерине къапла салыргъа борчлудула. Канатканы кюбюрлерине олтурукъланы санына да чек салынады. Белгиленген жорукъланы бузгъанлары ски-паслары ишлемей къалыкълдыла. Бюгюнлюкде курортну тийресинде да тест берирча онгла къурала турадыла. «Ол солугъанлагъа тынчыкългъа деп этилген мадарды. Бир бирле тюрлю-тюрлю сылтаула бла тест этерге кечигип къалыргъа болукъдула», – дегенди акционер обществуна таматасы Хасан Тимиев. Андан тышында да, курортну тийресинде аслам адам жыйылгъан жерледе дезинфекция эту бардырылды, санитарзерде ле орнатылдыла. КЪАСЫМЛАНЫ Аминат.

COVID-19 туризм бла байламлы ишге да тюрленуле кийере башлаганды. «Шимал Кавказы курортлары» акционер обществон билдиргенлерине кере, 27 октябрьден башлап Минги тауну тийресинде канаткала бла жалаанда QR-кодлары эм ауруулу болмагъанларына шагъатлыкъл къагытыла алыргъа

БОЛУМ

Терк къармашып, уллу палахдан сакълагъандыла

Кеп болмай Росгвардияны Звёздный элинде орналгъан аскер бёлюмюно келечилери МЧС-ни къаууму бла бирге Чегем районда жашу журтладан биринде ёртенни ёчюлтюрге къатышхандыла, – деп билдириледи Управленийны пресс-службасындан. Къутхарыуладан белги келгенде, майор Гижиланы Мурат, сержант Датчиланы Руслан эм рядовой Байсолтанланы Эльдар от ёчюлтюрчюле бла бирге ёртен башланган жерге жетгенди. Байламлыкъда терк тийишли мадарла этилгенлерине хайырындан жашу журтну уллу от алырындан эм аны къоншулагъа да жайылырындан сакъларгъа онг табылганды. Насыпха, адам ачымаганды, ёртенни сылтау эм салынган къоранды да тинтиледиле.

Билдирю

Жаш тёлю кинофестивальгъа къатышыргъа сюйгенлеге

«Кинокавказ» Шимал-Кавказ жаш тёлю ючюнчю ачык кинофестивальгъа къатышырча 2021 жылда 24 ноябрьге дерри www.kinokavkaz.ru сайтда заякала алынадыла. Кысха метражлы оюн фильмлени, къысха метражлы анимациялы фильмлени, телевидение документли фильмлени эм социал видеороликлени эришуноне 16-дан 35 жылларына дерри авторла (жашагъан жерлерине эс бурулмайды) къошулургъа болукъдула. Конкурс журини таматасы Кинематографияны С.А. Герасимов атлы Битеурроссей къырал университетини (ВГИК) режиссура эм телевидение курсуну башчысы, доцент, профессионал билим жаны бла федерал эксперт Калинин Виталий Серафимовичи. Искусстволаны Шимал-Кавказ къырал институту (Нальчик шахар, КъМР) – СКФО-да жангыз чыгармачылыкъл вуз – бу проектни Шимал-Кавказ федерал округу эм Россей Федерацияны бирси субъектлерини кинематографистлерини араларында маданият алышынуула эм байламлыкъла къууар, жаш тёлую арасында киноискусствого сейирни ёсдюрюр ючюн бардырады. БЕЛЮМЛЕ: – Эм иги къысха метражлы оюн фильм – Эм иги къысха метражлы анимациялы фильм – Эм иги телевидение документли фильм – Эм иги социал видеоролик. «Кинокавказ-2021» кинофестивальны юсюнден положение

III СЕВЕРО-КАВКАЗСКИЙ МОЛОДЕЖНЫЙ КИНОФЕСТИВАЛЬ
KINOKAVKAZ
https://kinokavkaz.ru/files/639105/Polozhenie_III_SKMF_Kinokavkaz.pdf
Байламлыкъ телефонла: Челикин Артем Тимурович – продюсер +7 (928) 914 1784
Ажагоева Зарина Халифовна – продюсер +7 (928) 078 1781
Богачева Ирина Петровна – пресс-араны таматасы +7 (905) 437 3000
E-mail: kinokavkaz@mail.ru
(для СМИ в теме письма указать «Пресса»)
Официальный сайт: www.kinokavkaz.ru
Instagram https://instagram.com/arenaone.ru/

УЧРЕДИТЕЛЬ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Шеф-редактор ТЕКУЛАНЫ Хауа
РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ: КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан (баш редактор), ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат (баш редактору орунбасары), ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууаплы секретарь), МУСУКАЛАНЫ Сакинат, ТИКАЛАНЫ Фатима, ТРАМЛАНЫ Зухура, УЛБАШЛАНЫ Мурат.
ТЕЛЕФОНЛА: Редактору приёмный - 42-63-01. Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.
РЕДАКЦИОННЫ БЕЛЮМЛЕРИ: Политика эм право - 42-24-02, 42-67-68. Экономика - 42-66-73. Культура - 42-66-76. Социал ишле - 42-75-82, 40-59-18. Курортла, туризм эм спорт - 40-39-93, 42-66-71. Окуучула бла байламлыкъла журоттоу эм жазылыу - 42-37-94. Эчи корреспондент - 42-68-72. Операторла - 40-28-49, 42-39-65.
Редакция авторла бла къагыт журотмейди. Къол жазмалагъа рецензия этилмейди эм ала артка къайтарылмайдыла. Газетде басмаланган материаллада айтылган оюмла редакцияны оюму бла келишимге болукъдула. Алада айтылган хар зат ючюн Россей Федерацияны Басманы юсюнден законна тийишлиликде материалланы авторлары кеслери жууаплыдыла.
Редакция авторладан 400 газет тизгинден (машинка бла жазылган 5-6 бет) кепню алмайды.
Газет Связыны, информация технологияланы эмда асламлы коммуницияланы ишлери жаны бла федерал надзор къулулкълары (Роскомнадзор) Къабарты-Малкъарда управленийсында 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди.
Регистрация номер — ПИ № ТУ07-00118. Индекс - П 5893
Газетни басмагъа «КъМР-Медиа» ГКУ-ну компьютер службысы хазыр этгенди.
Газет «Издательство «Южный регион» ООО-ну типографиясында басмаланганды. Старополь край, Ессентуки ш., Никольский орам, 5а
Газетлени ислерине тапдыру ючюн КъМР-ни почта связыны федеральный Управленийны жууаплыды. Телефонла: 76-01-21
Газетлени розничнагъа сатлыу ючюн КъМР-ни «Роспечать» акционер общество жууаплыды. Телефон: 42-69-34
Газет ыйыкъда юч кере чыгъады - геуорге, орта, шабат кюнде.
Номерге графикте кере 19.00 сагъатда къол салынады. 20.00 сагъатда къол салынганды
ГАЗЕТНИ НОМЕРНИ ЧЫГЪАРГАНЛА: Текуланы Хауа – дежурный редактор, Кучукланы Сафият, Кетенчиланы Зульфия – жууаплы секретары орунбасарлары; Мокъланы Зухура (1,2-чи бетле), Зезаланы Лида (3,4-чю бетле) – корректорла.
Тиражы 1236 экз. Заказ № 2409
Багъасы 10 сомду.
РЕДАКЦИОННЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСНИ: 360000, Нальчик шахар, Ленин аглы проспект, 5
электрон почта: elbor_50@mail.ru